

ošpice, mumps,
rdečke, norice

CEPLJENJE OSNOVNE INFORMACIJE

1. Zakaj je potrebno cepljenje proti ošpicam, mumpsu, rdečkam in noricam (OMRV)?

To so virusne bolezni, ki se prenašajo s kužnimi kapljicami, neposredno (po zraku) in posredno pri stiku (roke, predmeti) z bolnikom.

OŠPICE

So zelo nalezljiva bolezen, ki se začne z vročino, glavobolom, utrujenostjo, nahodom in kašljem. Nato se pojavi značilen, dobro viden izpuščaj po telesu. Virus ošpic pogosto prizadene osrednje živčevje z motnjo zavesti. Zaradi trajajoče okužbe z virusom ošpic po preboleli bolezni lahko nastane kronično degenerativno smrtno obolenje osrednjega živčevja z motnjami gibanja, govora, krči.

MUMPS

Bolezen se začne s slabim počutjem in vročino. Najpogostejši znak te nalezljive bolezni je povečanje ene ali obeh obušesnih žlez, kar lahko povsem spremeni videz obraza. Bolezen lahko prizadene tudi druge žleze (trebušno slinavko, jajčnike, moda), druge organe (možgane) in tudi sluh.

RDEČKE

Bolezen poteka z vročino, značilnim izpuščajem po telesu in povečanimi zaušesnimi bezgavkami. Okužba z virusom rdečk je hudo nevarna v času nosečnosti, saj virus povzroči okužbo ploda in posledice so gluhost, okvara vida in slepota, bolezni srca, možganov, duševna zaostalost.

NORICE

So zelo nalezljiva bolezen ki je običajno mila in mine brez posledic. Značilna znaka bolezni sta nekoliko zvišana telesna temperatura in pojav mehurčastega izpuščaja na koži, tudi na sluznicah in spolovilu. Lahko se pojavijo tudi zapleti, kot so hude okužbe kože, brazgotine, poškodba možganov in celo smrt.

2. Kdo naj bo cepljen proti ošpicam, mumpsu, rdečkam in noricam, kdaj in s katerim cepivom?

Dojenčki prejmejo en odmerek cepiva proti OMRV. Cepljenje se opravi v starosti 11 do 18 mesecev.

Otroci cepljeni s cepivom proti OMRV, bodo prejeli drugi odmerek cepiva pri sistematskem pregledu pri 3 letih starosti.

Praviloma se to cepljenje opravi s kombiniranim cepivom proti štirim boleznim: ošpicam, mumpsu, rdečkam in noricam. Cepljenje se lahko opravi sočasno z drugimi cepljenji.

3. Nekateri otroci ne smejo biti cepljeni s cepivom proti OMRV oziroma se cepljenje začasno odloži

Če je otrok zmerno ali resno bolan s povišano telesno temperaturo, se cepljenje do okrevanja začasno odloži. Otroci z blago boleznijo (npr. prehladom) so lahko cepljeni.

Cepljeni ne smejo biti otroci, ki so imeli hudo alergično reakcijo ali drug resen neželen učinek po predhodnem odmerku istega cepiva. Prav tako ne smejo biti cepljeni otroci s hudo okrnjeno imunostjo.

Zdravnik bo presodil o nadaljevanju cepljenja otroka.

4. Kakšna so tveganja po cepljenju proti OMRV?

Kot vsa zdravila ima lahko tudi cepivo proti OMRV neželene učinke. Tveganje zapletov zaradi bolezni je bistveno večje kot možnost pojava hudih neželenih učinkov po cepljenju.

Blagi neželeni učinki (pogosti) so: Povišana telesna temperatura, rdečina, bolečina, oteklina, izpuščaji na mestu vboda, razdražljivost, ošpicam ali noricam podoben izpuščaj, driska, bruhanje, okužba zgornjih dihal.

Zmerni neželeni učinki (redki) so: Visoka telesna temperatura s krči po telesu, nestabilnost pri hoji.

Resni neželeni učinki (zelo ali izjemno redki) so: resna alergična reakcija (manj kot pri eni osebi na 10.000 odmerkov); negnojni (serozni) meningitis.

5. Kaj storiti ob resni reakciji?

Resna alergična reakcija se običajno pojavi v nekaj minutah do ene ure po cepljenju. Znaki lahko vključujejo težko dihanje, piskanje ali hropenje, oslabelost, hitro bitje srca, omedlevico, koprivnico ali bledico. Če se pojavijo, je treba takoj k zdravniku, ki bo ustrezno ukrepal in prijavil neželeni učinek po cepljenju.

6. Odškodninska odgovornost za škodo, ki nastane osebi zaradi obveznega cepljenja

Izjemno redko nastopi resen neželen učinek po cepljenju. Oseba, ki ji je z obveznim cepljenjem nastala škoda na zdravju, ki se kaže v resnem in trajnem zmanjšanju življenjskih funkcij, ima pravico do odškodnine, ki se plača iz sredstev državnega proračuna (po Zakonu o nalezljivih boleznih). Več informacij dobite na Ministrstvu za zdravje.

7. Kje je na voljo več informacij?

Vprašajte izbranega pediatra ali šolskega zdravnika, ki vam bo omogočil vpogled v navodilo za uporabo cepiva (PIL) in predlagal še druge vire informacij. Obiščite tudi spletno stran Nacionalnega inštituta za javno zdravje: www.nijz.si/cepljenje.